

TOPONÍMIA CATALANA D'AMÈRICA

Josep M. RIBERA i FAIG

Resulta sorprenent la quantitat de topònims catalans que es poden recollir a Amèrica tenint present la reduïda proporció de l'emigració catalana comparada amb la d'altres procedències i l'exclusió política de Catalunya de la conquesta i colonització del Nou Món. Els topònims de geografia catalana i els antropònims corresponents a figures catalanes més antigues -últim terç del segle XVIII-, llevat de l'illa de Montserrat a les Petites Antilles, que data de 1493, són els que foren col.locats a la costa de l'Alta Califòrnia i l'illa de Vancouver pels catalans i mallorquins que acompanyaren Gaspar de Portolà en la seva expedició cercant la badia de San Francisco, i Fra Ginebró Serra en la fundació de missions. Posteriorment, a partir del 3r decenni del segle XIX, a mesura que l'Amèrica llatina es va alliberant del règim colonial castellà, comencen a aparèixer altres figures que donen lloc a nous topònims que augmenten amb la forta emigració de finals del mateix segle, especialment en els països del con surd. Paral.lelament n'apareixen més a Cuba i Puerto Rico, única part del continent que encara arrossega la dominació castellana, tants com no es podria imaginar, a conseqüència de l'afluència massiva de gent de parla catalana que caracteritza el segle XIX. Per això Cuba és el país de tot Llatinoamèrica que a proporció reuneix més topònims catalans, superat només en quantitat per l'Argentina. Els noms catalans en la geografia del continent augmenta i s'estabilitza amb l'adveniment de noves figures rellevants dins el corrent migratori català del segle XX.

Pel que fa a les motivacions dels topònims, apareixen antropònims de figures que han participat en fets d'armes, especialment actuacions a favor de la independència. Figures amb mèrits diversos com peoners de la colonització i el progrés, membres de Junes de Govern sorgides després de la independència, noms de grans comerciants, com també d'alguna sinistra figura de tràfic d'esclaus. Noms de professionals universitaris, fundacions de centres d'ensenyament, autors de la música d'himnes nacionals. Noms de donadors de terrenys per al pas del ferrocarril, de parcel.lació de grans finques, fundació de colònies agrícoles. Es poden trobar topònims pròpiament dits dels Països Catalans com Sabadell, Villa de Masnou, Capellades, Barcelona -el més abundant en tot el continent-, Girona, Lérida, Tarragona, Ibiza, Mallorca, Menorca, etc. etc., al costat de denominacions de valors culturals propis de Catalunya com Montserrat, Merced, Mercedes, Verdaguer, Balmes, Pi i Margall, Padre Claret, San Ramon, etc.

Tant els topònims pròpiament dits com els antropònims també són abundants en els vials, places i llocs públics d'algunes ciutats de la majoria de les repúbliques més desenvolupades de les Amèriques.

Vet aquí una mostra de topònims més freqüents i llurs quantitats trobades fins ara:

BARCELONA	67
MONTSERRAT	62
CATALÁN	45
MERCED	42
SAN RAMÓN	28
CATALUNYA	11
JUNÍPER	10 (Fra Ginebró Serra OFM)